

Eesti Keskkonnaühenduste Koda

Keskkonnaministeeriumile

Teie: 06.01.2021 nr 8-2/21/51

Meie: 14.01.2021 nr 1-5/21/4963

Looduskaitse arengukava 2020 aruandest

Täname võimaluse eest looduskaitse arengukava 2020 aruannet kommenteerida. Teeme Eesti Keskkonnaühenduste Koda poolt järgnevad tähelepanekud ja ettepanekud.

- 1) Segadust tekitavad 2020.a saavutustase ja 2020.a sihttase lahtrid. Kuigi lahtrid on õiges järjestuses (esmalta baastase aastal 2012), siis 2020.a saavutustase (ehk mida LAKiga loodeti saavutada aastaks 2020) ja siis tegelik saavutus aasta 2020 lõpuks, mida miskipärast nimetatakse sihttasemeks. Teeme ettepaneku lahtrid ümber paigutada.
- 2) Lk 8 on üldistatud arengukava perioodi jooksul käivitatud suuremahulised teadusuuringud kuues olulises looduskaitsevaldkonnas. Mõõname, et kõigi uuringute loetlemine aruande põhiosas oleks liiga mahukas, kuid teeme ettepaneku paigutada uuringute loend (projektide loend, soovitatavalt viitega aruannete asukohale veebis + nende põhjal koostatud publikatsioonide loend) aruande lisse. See annaks hea ülevaate looduskaitse (rakendus)uuringute seisust arengukava perioodil ja soodustaks publitseerimata jäänud uuringuaruannete kasutamist uute uuringute puhul tulevikus. Teine võimalus on uuringute loend koostada, paigutada see sobivasse kohta Keskkonnaministeeriumi (KeM) kodulehel ja arengukava aruandes esitada viide uuringute loendile KeM kodulehel.
- 3) Tabelis 2 lk 8 on toodud, et heas seisundis liikide osakaal linnudirektiivi liikidest on kahanenud 65%-lt 47%-le, eesmärk oli heas seisundis liikide osakaaluks saavutada 80%. Halvas seisundis liikide arv on suurenenud kolme võrra seitsmelt kümnele. Hoolimata sellest algab arengukava teise eesmärgi täitmise analüüs lausega: "Indikaatorite saavutustaseme järgi saab arengukava teise eesmärgi täitmist hinnata heaks". Paaris kohas on linnustiku allakäiku põhjendatud asjaoluga, et linde mõjutavad ka ohud rändeteedel ja talvitusladel. See on tõsi, kuid langeva arvukusega liikide hulgas on ka palju paikseid fooniliike, kelle arvukus sõltub ainult kohalikest keskkonnatingimustest, näiteks nurmkanal, teder, laanepüü, tutt- ja salutihane, porr, laanerahn jt. Teeme ettepaneku eesmärgi täitmine ümber hinnata või lisada selgesõnaline klausel välja arvatud linnustiku seisundi osas.
- 4) Lk 23 on lause: "2020. aasta lõpuks valmib eeskätt KOVidele ja planeerijatele suunatud käsiraamat taastuvenergeetika planeerimiseks ja hilisemaks loastamiseks." Kuna käsiraamat valminud ei ole, palume asendada praegu aruandes olev 2020. aasta tegeliku valmimisaastaga.
- 5) Lk 21 on sõnastatud järgnevalt: "Maapõueseadust on täiendatud ning turba kasutusmäärade kehtestamiseks on väljatöötatud uued põhimõtted – ministri

määrusega kinnitati potentsiaalselt kasutatavate turbaalade nimekiri, kuhu kuuluvad vaid juba inimtegevuse poolt rikutud turbaalad." Antud määratlus on eksitav - praeguses nimekirjas on osa aladest ka looduslikuna säilinud ja toimivad soolad. Teeme ettepaneku sõnastust aruandes korrigeerida. Potentsiaalsete kaevandusalade nimekirja muutmisel, mis on KeMi poolt algatatud, tuleks võtta sihiks looduslikena toimivate soode eemaldamine nimekirjast.

- 6) 1. eesmärgi all pole mainitud aasta linnu, aasta looma, aasta puu, aasta mulla, aasta kala, aasta seene, aasta sambla ja aasta orhidee määramisi ja kampaaniaid, mis on kindlasti oluliselt kasvatanud Eestimaa elanike loodusteadlikkust. Teeme ettepaneku lisada see täiendus.
- 7) 1. eesmärgi all NaturallyEst LIFE projekti juures võiks olla lisatud: Projekti raames on muuhulgas kahe aasta jooksul mitu tuhat inimest olnud kaasatud niiduelustiku kaitsele ja uurimisele suunatud kodanikuteaduse kampaaniasse "Eesti otsib nurmenukku" ning koolitatud looduskaitse ametnikke kommunikatsioonioskuste alal.
- 8) 2. eesmärgi all loetletud suurkiskjate kaitse ja ohjamiskava alusel on tegemata planeeritud sotsioloogiline uuring suurkiskjate kohta, mis on nende liikide jaoks vajalike tegevuste osas väga oluline tegevus. Palume lisada see täiendus või kui selline uuring on pärast 2012 aastat tehtud, siis palume sellest meid teavitada.
- 9) 2. eesmärgi all palume viidet täielikule nimekirjale, millised on need 15 liiki, keda on asutud uurima kui rohevõrgustiku indikaatorliike.
- 10) Aruandes on öeldud, et kaitsealadel on taastatud sooelupaiku; samas ei ole kontrolli alla saadud põllumajanduse ja metsanduse valdkonnas toimuvat intensiivset kuivendustegevust. Teeme ettepaneku see puudujääk aruandes ära mainida. Bioloogilise mitmekesisuse konventsiooniga ühinenud riigid võtsid 2010. aastal Aichi eesmärgiks taastada 2020. aastaks vähemalt 15% rikutud ökosüsteemidest. Sellest lähtuvalt on samasuguse 15% sihi seadnud Euroopa Liit (sh Eesti) oma elurikkuse strateegias. Nii nagu on sõnastatud Aichi eesmärk, kiputakse ka selle tulemusi hindama tehtud pingutuse, mitte aga saavutatu põhjal — mõõdetakse taastamistegevusega mõjutatud ala pindala, mitte aga ökosüsteemi seisundi muutust või mõne liigi käekäiku. See ei põhjusta mitte ainult tegelike eesmärkide saavutamise teadmatusse jäämist, vaid võib olla lausa elurikkust ohustavaks teguriks. Vaadeldes ulatust, kus Eesti (kui ka teiste riikide) soode pindala (ainuüksi Eestis 2 kuni 3 korda) on teise maailmasõja järgselt kahanenud ja kahaneb veelgi seonduvalt kuivenduse ja turba kaevandamisega, siis puudub märgatav trend nende taastumisele. Seega tuleb tõdeda, et elurikkuse strateegia eesmärgist ollakse veel kaugel.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Laura Uibopuu

Eesti Keskkonnaühenduste Koja koordinaator